

ЗА БУКВИТЕ

КИРИЛО МЕТОДИЕВСКИ ВЕСТНИК

О ПИСМЕНЕХЪ

БИТ®

ИЗДАВА УНИВЕРСИТЕТЪТ ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ • ГОДИНА XLII • БРОЙ 61/МАЙ 2020 г.

Истинска културна революция

Как бе създаден Държавният библиотекарски институт

Началото... беше преди повече от половин век. Много подробности са позабравени или избледнели, но основното е запазено в паметта като на стара филмова лента.

Беше 1950. Усилно и трудно време. Преди по-малко от две години бе подписан мирният договор след най-кръвополитната война на човечеството. Страната ни бе мобилизираща всички сили за възстановяване на довоенното производство, за индустриализация с бързи темпове, за създаване на по-високопроизводително селско стопанство.

Успоредно с усилията за икономически просперитет на страната бяха дадени насоки за развитието на българската култура и бе създаден Комитет за наука, изкуство и култура (КНИК). С изключение на образованието КНИК имаше за задача да подпомогне развитието на цялостния духовен живот в следвоенния период. В структурата му бяха формирани три управления: за висшето образование, за изкуствата, за културно-просветните учреждения и художествената самодейност.

През юни 1950 г. бях назначена в КНИК, за да организирам там отдел „Библиотеки“, разкрит към управление „Културно-просветни институти и художествена самодейност“ на КНИК. За първи път в културната ни история нашата държава създаваше управленско звено, чиято задача бе да подпомогне развитието на библиотечното дело. Като се изключи Законът за народните библиотеки, приет от правителството на Александър Стамболийски, българската държава никога в миналото не бе проявявала цялостна грижа за организацията на библиотеките. Съществуващият Върховен читалищен съюз (ВЧС) в миналото смяташе читалищата за културно-просветни дружества, без да отделя читалищните библиотеки като самостоятелно функциониращи общообразователни библиотеки. Това традиционно отношение за съжаление бе възприето и от Съюза на народните читалища (СНЧ) след войната. Навлизях в не-

изследвана територия без реална представа какво трябва да се предприеме. Първата ми задача беше да установя реално състоянието на библиотеките в страната. Получените данни бяха отчайващи. Преобладаващият брой читалища притежаваха незначителен книжен фонд и няхаха редовен библиотекар. Състоянието на читалищните библиотеки, особено в се-

ше училище, но бе възприето становището, че на този етап е по-целесъобразно да се създаде полувисш институт (подобно на педагогическите учебни заведения за подготовка на учители). Това решение бе по-подходящо, защото на страната бяха крайно необходими библиотекари за бъдещите окръжни, околийски и градски читалищни библиотеки.

мери подходящия си директор. Познаваше острата нужда от кадри и истинското състояние на читалищните библиотеки. За разлика от своя брат Тодор Боров, който се бе посветил на библиографията и на библиотечната теория и практика за големите научни библиотеки, Ц. Цветанов се бе насочил предимно към масовите библиотеки. Той бе един от

задача, тя по-добре от всеки друг получаваше реална представа за състоянието и нуждите на нашето библиотечно дело. Основната ѝ заслуга е построяването на новата функционална сграда за ДБИ – една солидна база за по-нататъшното развитие на това наше учебно заведение.

Същественото е, че бе поставено началото, бяха положени основите и НБ оказва съдействие за укрепването и възходящото развитие на едно полезно и крайно необходимо за библиотечното ни дело учебно заведение. Благодарение на ДБИ бяха създадени основните кадри за териториалната библиотечна мрежа. Не зная какъв е общият брой на неговите абсолютенти, но само в статистическия годишник за библиотеките в България за 1980 г. е посочено впечатляващо число. В нашите библиотеки през тази година са работили 1646 библиотекари, завършили ДБИ. В този брой не се включват библиотекарите с висше образование, които преди това са завършили ДБИ. Със своите знания, професионална преданост и патриотизъм те допринесоха за издигане равнището на библиотечното обслужване в България до това на най-високоразвитите в културно отношение страни.

В статистическия годишник на ЮНЕСКО през 70-те и 80-те години основните показатели, по които се съди за състоянието на библиотеките в отделните страни, нареждат България сред първите 20 държави в света. И кадрите на ДБИ допринесоха за осъществяване на истинска културна революция чрез широко разпространение на книгата в нашата страна.

При новите условия те сигурно ще подпомагат и осъществяването на новите задачи в ерата на Интернет – създаването на информационно общество в България като неделима част от световната общност.

Константинка Калайджиева

Препечатва се със съкращения от Трудове на СВУБИТ, 5, 2005.

Първата копка: на преден план (отляво) директорът Тодора Топалова (1921–2012), армейският генерал Иван Михайлов (1897–1982) и поетът Павел Матев (1924–2006).

лата, беше лошо. Те не бяха в състояние на този етап да осъществяват голямата културна задача – да разпространяват книгата до всяко кътче в страната.

Но въпреки незавидното състояние на читалищните библиотеки, те трябваше да станат бъдещите наши общообразователни библиотеки и в малките градове и да не се допуска създаването на паралелна система от новосъздавани масови библиотеки. Предстоеше огромна, трудна, многогодишна работа за тяхното превръщане в съвременни библиотеки, чието предназначение е не по-маловажно от това на училищата. Но както училищата не могат да функционират без учители, така и нашите библиотеки преди всичко се нуждаеха от професионално подготвени и мотивирани редовни библиотекари.

Ето защо създаването на учебно заведение за подготовка на библиотекари стана приоритетна задача на отдел „Библиотеки“. Първоначалната идея бе да се настоява за създаване на вис-

За осъществяването на тази задача се хвърлиха много усилия, което личи от бързината, с която се уреди този въпрос. Аз бях назначена в КНИК през юни 1950 г., а само след няколко месеца (и то ваканционни) вече бе издадена заповедта за създаването на ДБИ (18 октомври 1950 г.).

Отдел „Библиотеки“ настояваше ДБИ да се оглави от ръководител, познаващ отблизо библиотечните проблеми, теорията и практиката на библиотекостроенето и библиографията. Но след като бе подписана заповедта за неговото създаване, ръководството му мина към управление „Висше образование“. Оттам бе предложена и се отстояваше кандидатурата на Тодор Попилев. За следващ директор бе назначен неизвестният в библиотечните среди Ангел Стоилов, който дойде от педагогически институт. Той бе кротък добряк, но без отношение към ДБИ като ковачница на така очакваните кадри за библиотечното дело.

Едва след назначаването на Ценко Цветанов ДБИ на-

създателите на първите необходими помагала за тези библиотеки („Правила за описване на печатни произведения и библиотеки“ (1951), „Таблица с десетичната класификация за масови библиотеки“ (1951), „Типов каталог за детски библиотеки“ (1951, като редактор) и др.).

Ц. Цветанов бе наясно какви кадри трябва да се подготвят в ДБИ за масовите библиотеки, като осигуряваше подходяща учебна програма и необходимото преподавателско звено. Ранната смърт неочаквано прекъсна дейността му като един от талантиливите директори и преподаватели на ДБИ.

След Ценко Цветанов назначаването на Тодора Топалова за директор бе също щастливо попадение за ДБИ. Целият ѝ съзнателен живот е свързан с библиотечното строителство в нашата страна. Като сътрудник на отдел „Библиотеки“ Топалова имаше за задача да укрепва организационно окръжните библиотеки. Нейният принос в това отношение е неоспорим. Обикаляйки страната при изпълнението на тази

Радетели за учредяването на ДБИ

Проф. Донка Правдомирова

Държавният библиотекарски институт (ДБИ) е открит тържествено на 1 ноември 1950 г. в Големия салон на Българската академия на науките (БАН). Директорът на Българския библиографски институт „Елин Пелин“ (ББИ) проф. Тодор Боров поднася поздравителен адрес, в който изтъква, че „съзнателният исторически живот на библиотекарската професия започва от момента, когато се признае нейната самостоятелност и когато държавата вземе в свои ръце грижата за подготовката на бъдещите библиотекарски“ (НБКМ-БИА, фонд 849). Във връзка с това трябва да се знае и помни, че проф. Боров е един от най-активните радетели за учредяването на ДБИ. Освен това тогава е единственият хабилизиран специалист у нас по библиотечно-библиографските дисциплини. Ето защо ръководството на новоучреждения институт веднага го кани за хоноруван преподавател по специалните дисциплини с молба сам да ги предложи.

Проф. Боров е експедитивен и в писмо до директора от 28 ноември 1950 г. предлага проектоплан за двегодишно обучение. Писмото е подписано от г-р Христо Тренков, който е сътрудник на ББИ от 1948 г. и вече е показал високата си библиографска опитност – теоретична и практическа. Поради този факт може да се твърди, че проектопланът е изработен от двамата. Въпреки че проф. Боров предоставя учебен план за двегодишно обучение, в архива му (НБКМ-БИА, фонд 849) се съдържат няколко документа, които свидетелстват, че при учредяването на ДБИ той настоява да започне да функционира като висше училище. Нещо повече, целта му е била още първият випуск да завърши като висш курс.

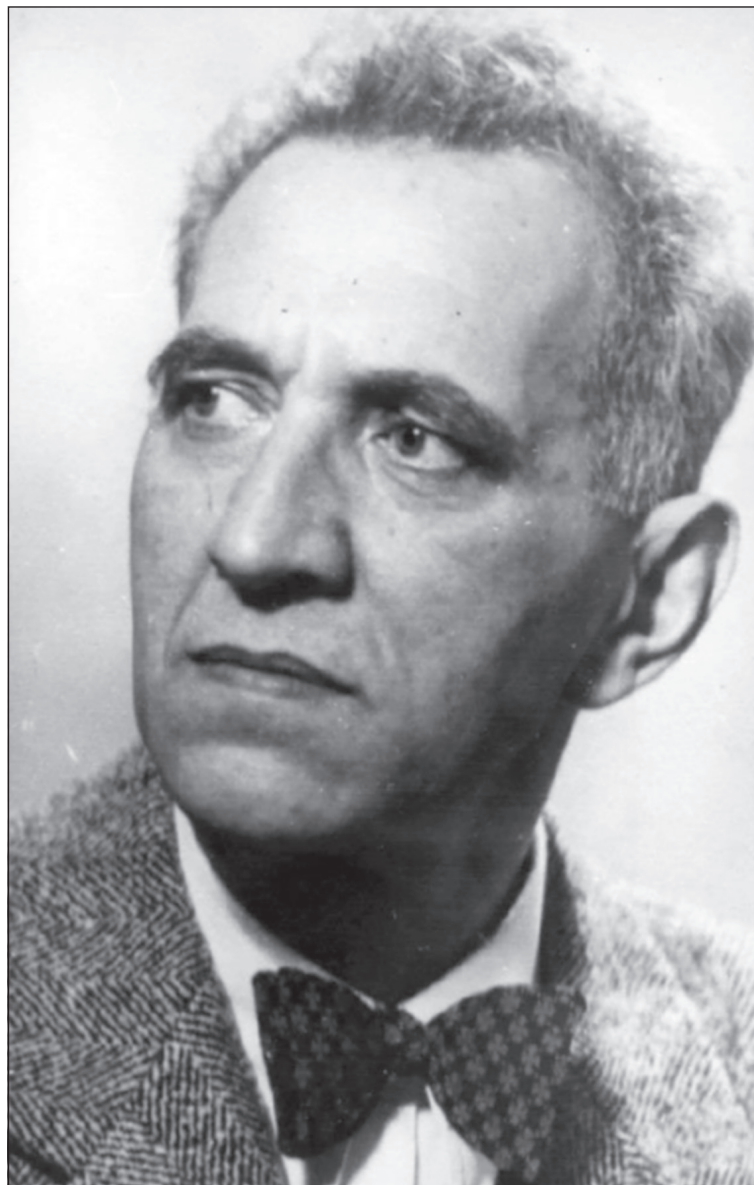
Няма съмнение, че именно по неговото авторитетно настояване тогавашният Комитет за наука, изкуство и култура (КНИК) назначава комисия, която да представи „Пред-

ложение за прерастване на Държавния библиотекарски институт от полувисше в редовно висше училище“. Тя е в състав: проф. Т. Боров – председател, членове: известният славист, бъдещ академик Емил Георгиев и библиографите от ББИ „Елин Пелин“ г-р Хр. Тренков и Дора Ганчева. Предложението е изготвено, но под него стоят подписите само на проф. Боров, г-р Тренков и Д. Ганчева.

Мотивите им за прерастването на ДБИ във висше училище са няколко. Първо, решението за подготовката на бъдещите библиотекарски и библиографски според тях е „половинчато“ и „не отговаря на нуждите на големите библиотеки (националната, университетските, Библиотека на БАН), където са необходими специалисти с висше образование“. Второ, „Щатните таблици за държавните служители от 1947 г. познават само библиотекарски-висшисти и библиотекарски-среднисти. Завършилите двугодишен курс не биха могли да се присъединят към никоя категория и по същество подготовката им не отговаря на изискванията на комисията“. Третият аргумент е, че в Съветския съюз библиотечните институти са организирани като „редовни учебни заведения с 4-годишен курс“. И най-после, статутът на Института като полувисш го злепоставя и при намиране на преподаватели. Голяма част от тях „са университетски професори и други специалисти, но все хонорувани външни лица, никой не може да бъде привлечен като щатен преподавател“. Предложението обаче остава без резултат.

В архива на проф. Боров се съдържат и документи, които разкриват работата по подготовката, обсъждането и приемането на първите учебни планове и програми на ДБИ в качеството му на полувисш институт, както и протоколи от заседанията на катедра „Библиография“. Те са доказателство, че първата сформирана катедра е именно катедра

„Библиография“. На заседание на целия преподавателски състав от 28 декември 1950 г. е взето решение да

Проф. Тодор Боров

се състави комисия, която да изработи „учебен план за двегодишния курс въз основа на съветската практика“. Готовият вече учебен план се обсъжда и приема на 4 януари 1951 г. В частта за специалните дисциплини планът е изработен от проф. Боров и е приет без забележки, а по общообразователните дисциплини – от Константинка Калайджиева, по-късно доцент, дългогодишен директор на Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“.

Особено важна като исторически извор за първите стъпки на ДБИ е и запазената в архива на проф. Боров папка, съдържаща девет програми по специалните дисциплини за учебната 1951/1952 година, т.е. за втората, в която се изучават.

И днес е необходимо да отдадем почит на нашите предходници, поставили преди 70 години началото на професионалното биб-

лиотечно-библиографско образование у нас: по дисциплините Общо библиотекознание, Обща библиография

и Съветска библиография – проф. Т. Боров – основател и директор на ББИ „Елин Пелин“ до закриването му в началото на 1963 г., успял да внедри през 1954 г. в Софийския университет специалност Библиотекознание и библиография като висш курс; по Библиотечни фондове – Тодор Попилиев, един от първите директори на ДБИ; по Описване на книги и азбучен каталог – Дора Ганчева, дългогодишен библиограф в ББИ „Елин Пелин“; по Реални каталози – систематичен и предметен – Елена Кирова, по-късно доцент и дългогодишен преподавател в съответната катедра при СУ; по Работа с читателите – Борис Десев, дългогодишен преподавател (до края на живота си) по Обща библиография в ДБИ; по Библиография на марксизма-ленинизма – Елена Савова, по-късно професор и дългогодишен директор на Централната библио-

тека на БАН; по Методика на библиографската работа и Справочно дело – г-р Христо Тренков, от 1952 г. професор и дългогодишен сътрудник в ББИ „Елин Пелин“.

Въпреки че ДБИ започва да функционира като полувисш институт, проф. Т. Боров, проф. Хр. Тренков и Д. Ганчева съставят учебен план за четиригодишно обучение, за висш курс (както се изразяват), с дата „11 май 1951 г.“, според който Институтът е трябвало да подготвя библиотекарски, детски библиотекарски, библиографи, архивисти, архивисти-мюрколози, издатели и книжари. Но... ДБИ остава да функционира като полувисш институт и да подготвя библиотекарски преди всичко за т.нар. масови библиотеки – читалищни градски и читалищни селски библиотеки. А от началото на учебната 1954/1955 година проф. Т. Боров успява да създаде „висши курс“ – специалност „Библиотекознание и библиография“ в СУ.

Въпросът за прерастване на ДБИ във висше училище отново се поставя на дневен ред и от директора Тодора Топалова, но чак след 1989 г. се решава успешно, след няколко преобразования: като Колеж по библиотечно дело, Колеж по библиотечно дело и информационни технологии, Специализирано висше училище по библиотечно дело и информационни технологии, а от 2010 г. – Университет по библиотекознание и информационни технологии (УниБИТ).

С пълно основание трябва да се изтъкне, че под високопрофесионалното и всеотдайно ръководство на първия и дългогодишен ректор проф. д.и.к.н. Стоян Денчев и на Академическия съвет УниБИТ се утвърди като авторитетен университет, подготвящ кадрите, които, овладели високите информационни технологии, организират и управляват документалните комуникации в съвременна България.

Студентските години в ДБИ

Проф. Мария Младенова

Връщайки се назад в годините, за пореден път установявам, че влакът на живота лети с шеметна скорост. Как така като морски пясък годините ми от 17 до 76 се изрониха и отлетяха неусетно?! Припомням си забележителните преподаватели, които ни учеха, възпитаваха и насърчаваха в поетия път към една интелигентна и духовна професия – тази на Библиотекаря.

В навечерието на 70-годишнината на УниБИТ се връщам с мисълта си към далечната 1963 г., когато съвсем случайно станах студентка в Държавния библиотечарски институт (ДБИ), който е законният предходник на днешния Университет.

Завърших гимназия в родния си град София през 1963 г. с отлична диплома, носейки в сърцето си неистова любов към четенето, книгите и литературата. Кандидатствах българска филология в СДУ (днес СУ). Обявиха резултатите от приемния изпит: 5,25. Бях сигурна, че влизам, но когато изнесоха списъците с имената на приетите студенти, моето име липсваше. С бавни крачки и насълзени очи си тръгнах от „стената на плача“.

Прекосявах бавно градинката пред НБКМ. И изведнъж сякаш съдбата ми прошепна: „Изкачай се по стълбите и влез в сградата“. Плахо гръпнах тежката внушителна врата. Вляво от нея прочетох съобщение, че срокът за подаване на документи за кандидатстване в ДБИ, за съществуването на който дори не подозирах, изтича следващия ден, а издържалите успешно приемния изпит в СДУ могат да пренесат оценката си. Осени ме мисълта да си опитам късмета. Местата за прием бяха едва 35, за София-град – само три. Но нали докато човек е жив, надеждата не го напуска... подадох документите си и зачаках тревожно. Резултатите щяха да бъдат изнесени след 15 дни.

На посочената дата се отправих към НБКМ. И... „О, миг, поспри, ти тъй си хубав!“ Бях приета! Сред тримата софиянци бях и аз!

На 15.IX.1963 г. започнаха учебните занятия. Посрещ-

на ни тогавашната директорка Тодора Топалова. Младата и красива, тя ни отведе в залата за лекции на втория етаж, където днес се помещава отдел „Официални издания“. Обясни ни, че упражненията ще се провеждат в две стаички на таванския етаж и ни запозна с учебния план. Дадено ни и други напътствия, свързани главно с дисциплината: че посещенията и на лекциите, и на упражненията е задължително.

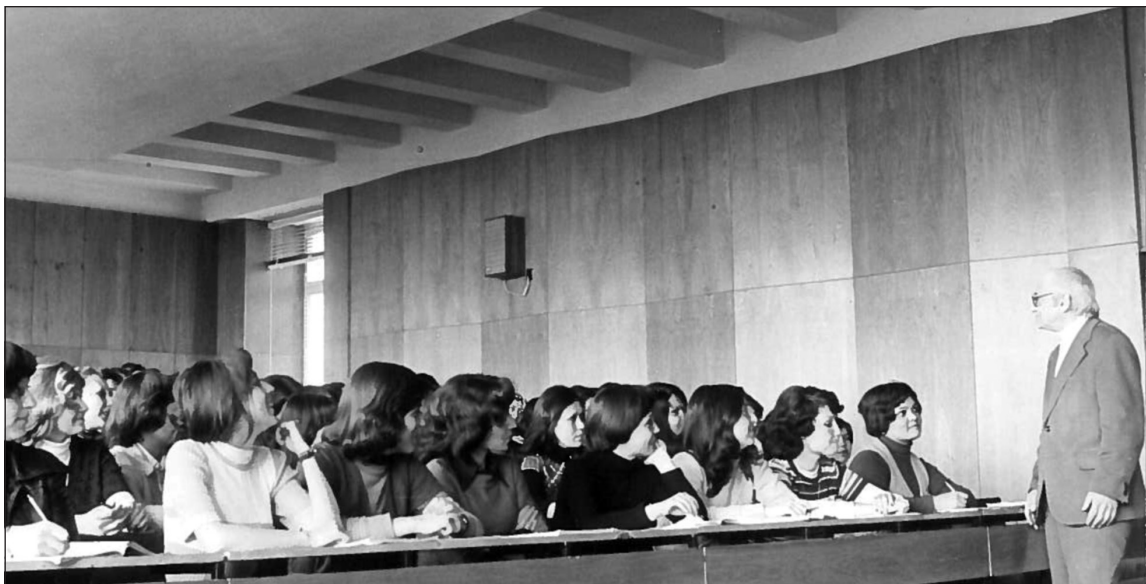
В учебния план се очертаха три кръга науки: хуманитарни, специални и политически, като за последните не искам да си спомням (БКП, КПСС, политикономия, диамат, истмат). Стана ясно, че на литературите се отделя сериозно внимание. Без познания по тях бъдещият библиотечар не би могъл да

И сега сякаш заставам пред мен моите преподаватели по българска литература к.ф.н. Минко Николов и бъдещият професор Елка Константинова. Млад и красив, Минко Николов току-що се беше завърнал от Берлин, където две години беше преподавал родната ни литература в Хумболтовия университет. Близък на директорката от Троян, тя го беше привлякла и за преподавател в ДБИ. Той не повтаряше изученото в гимназията, а награждаше. Запознаваше ни с творческия път и творбите на автори, чиито имена ни бяха почти неизвестни, възлагаше ни четенето на техни произведения, които чувахме за първи път...

За асистент си беше избрал Елка Константинова, дъщеря на известния лите-

р. Прочетохме много произведения, над които трябваше да размишляваме, да анализираме, да правим изводи и обобщения, да търсим доброто и красотата дори в поведението и жестовите на героите.

Двугодишният курс на обучение завършваше със защита на дипломна работа. Избрах за научен ръководител Минко Николов, а темата ми беше: „Конфликти и характери в грамите „Вампир“ и „Свекърва“ на Антон Страшимиров“. Защитата, на която присъстваше и Е. Константинова, премина в сърдечна атмосфера. „Чудесно!“ – каза Минко Николов след моето експозе и се разделихме с него със сърдечни пожелания за творчески успехи.

бъде полезен нито на читателите, нито на обществото, нито на професията, нито дори на себе си.

Екипът преподаватели по литературните науки се оказа великолепен. С поднасяните знания, с поведението и отношението си към нас те създаваха академична атмосфера, отвърайки ни широко прозорци към знанието и постиженията на световната духовна цивилизация. Те бяха плеяда от изтъкнати учени ерудити, светили, озарени от блясъка на академичния аристократизъм.

И днес си спомням за тях с възхищение, почит и благодарност, защото провокираха мисленето ни, караха ни да се докосваме до постиженията на културата, разширяваха знанията ни за световните културни процеси, обогатяваха ни духовно, заедно изживявахме неповторими емоции и трепети.

ратурен критик и толстоист Георги Константинов. Тя ни впечатли не само с чудесната си външност, но и с приятния си кадифен глас, с който ни завладяваше и ни караше да попиваме казаното от нея. Беше израснала в дом на интелектуалци, сред много писатели и приятели на баща ѝ. Затова ни разказваше и за срещите си с тях. За Ангел Каралийчев, който е бил и техен съсед, за скръбта му от загубата на малката му дъщеря Ани, на която посвещава разказа си „Ането“. Въвеждаше ни в творчеството на Антон Страшимиров, на Георги Райчев, за който казваше, че е българският Достоевски; правеше интересни анализи на произведенията на Георги Стаматов, когото сравняваше с Мопасан... Разказваше ни спомени за своя вуйчо – забележителния поет Николай Лилив, за Атанас Далчев и

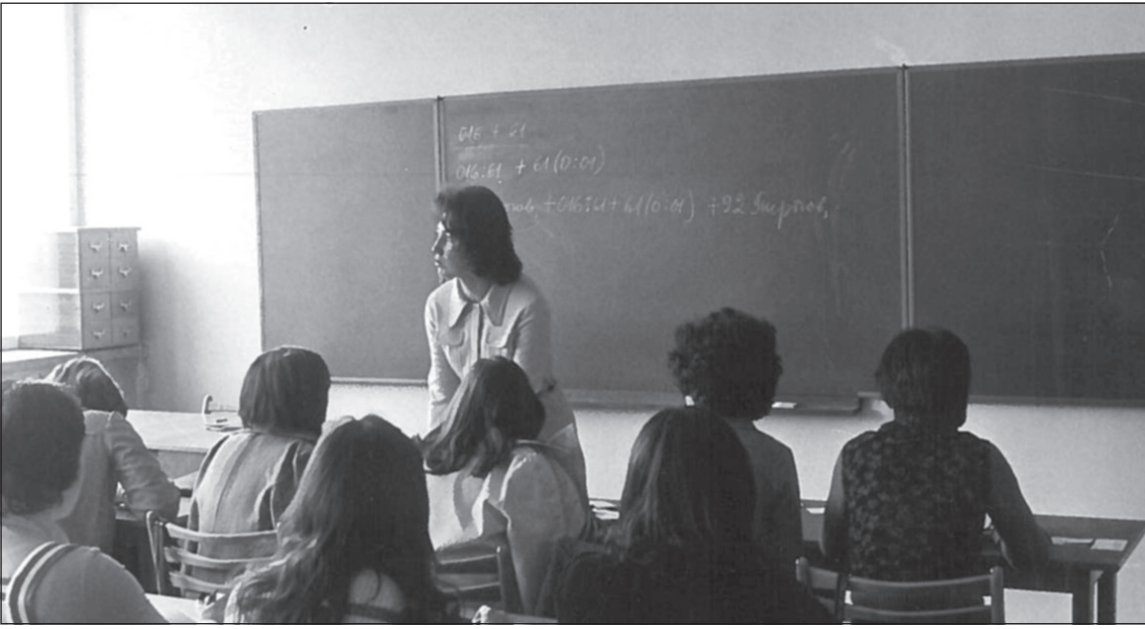
Нищо не предсказваше тогава, че 37-годишният ерудит ще напусне доброволно живота на 31.XII.1966 г. На 1.I.1967 г. страната осъмна със зловещата вест. От публикации в пресата стана известно, че акад. Георги Цанев – бащата на проф. Милена Цанева, го е обичал като роден син и му предричал блестящо бъдеще в полето на литературната история и критика. Скърбяхме и ние, неговите студенти от ДБИ.

Сред съзвездие от очарователните преподаватели беше и Стефана Иванова, която четеше лекции по руска и по славянски литератури. Освен че имаше дар слово и чувство за хумор, тя беше с артистични наклонности, с които привличаше като магнит вниманието ни, а и като дама беше взела нещо от маниерите на дворянското общество в Русия. Със своето слово тя ни пре-

веде през творчеството на Пушкин, Лермонтов, Блок, Толстой, вълнувахме се от съдбата на Евгений Онегин, Татьяна Ларина, Наташа Ростова... Четяхме творбите на широк кръг класици, изучавахме модерните литературни течения, най-ярките им представители и творбите им, анализирахме ги... Със Стефана Иванова изучихме и върховете постижения в славянските литератури – полска, чешка, сръбска. Тя ни представи вещицата историята и културата на тези страни, изясни ни сходства и различия между нашата и съответната национална литература. От нея чухме за Адам Мицкевич, Хенрик Сенкевич, Болеслав Прус, както и за първите български полонисти проф. Боян Пенев, Дора Габе, проф. Петър Динев, направили много за изграждането на българско-полските културни връзки. Тя ни запозна с плеяда чешки класици – Карел Чапек, Божена Немцова, Алоис Ирасек, Ярослав Врхлицки, както и с изявите сръбски поети, драматурзи, романисти...

Океана на световната детска литература „преплувахме“ със Стефан Иванов, който я познаваше в детайли, защото дълги години бе работил върху нейното библиографиране.

Изучаването на западно-европейската литература стана причина да се срещнем с невероятни преподаватели, солидни изследователи, утвърдени учени от Софийския университет: проф. Стефан Станчев по немска, доц. Руси Русев по английска и доц. Захари Захариев по френска литература. Те бяха завършили своето филологическо образование в чужбина, специализирали в световноизвестни университети и автори на много публикации – учебници, книги, студии и статии. Бяха участвали в създаването на солидни речници, членуваха в световноизвестни езиковедски и културни дружества, бяха носители на високи национални и чуждестранни награди. Дисертациите си бяха защитили в чужбина, познаваха постиженията на западната култура, бяха като ходещи енциклопедии и щедро ни даряваха със знанията си.

Първ се появи пред нас проф. Стефан Станчев – известен литературен историк, лексикограф и преводач, член на научни дружества в Германия и Австрия. След като ни се представи с две-три изречения, ни информира, че е германист и при него ще изучаваме немска литература, но ни предупреди да не мислим, че ще усвоим изцяло огромното литературно богатство на западната литература. В най-добрия случай ще се докоснем до него, ще надникнем в блестящите му образци, но да не смятаме, че това е достатъчно. „Останалото ще усвоявате самостоятелно според интересите и естетическите си предпочитания.“ Още в началото доловихме умението на професора да „оживява“ отминалите епохи, да ги одухотворява с общочовешките им ценности, не изгубили валидността си и до днес. И се започна... Гьоте, Шилер, Хайне и много други поети, драматурзи, романисти... Голямото му пристрастие беше Гьоте, на който по-късно посвети и монография. Не пропусна да очертае проявите на Гьоте като дългогодишен директор на Херцогската библиотека на Ана Амалия и министър на културата на херцогство Ваймар-Айзенах.

След него се появи доц. Руси Русев, който беше завършил английска филология в Манчестърския университет и специализирал в Колумбийския университет в Ню Йорк. Преведе ни през творчеството на Шекспир, Байрон, Дикенс, сестрите Бронте, Виржиния Улф... И той ни даряваше щедро със знанията си, трупани през годините.

Имахме щастието из
гебрите на френската ли-
тература да ни поведе очар-
ователният доц. Захари

Захариев, защитил дисертацията си в Парижкия университет. От студенти в СДУ научихме за специализацията му в Гренобъл, Париж и Куба, както и сътрудничеството му с ЮНЕСКО заради проблемите на образованието. С него изучихме френските класици – Алфред дьо Мюсе, Мопасан, Балзак, Зола, Юго... Насочваше ни и към филми по техни творби. Спря се и на „Парижката Света Богородица“ – филм, в който ни обърна внимание върху гениалния актьор Лорънс Оливие, превъплътил се блестящо в ролята на Квазимодо, въведе ни и в историята на френско-българските културни връзки и двуезичните речници.

И тримата ни преподаватели по западноевропейска литература бяха емблематични личности, които оставиха трайна диря не само в историята на специалността, но и в сърцата ни, като изпълниха мислите ни с безкрайна благодарност за всичко, с което ни дариха – знания, емоции, сърдечност...

В комисията на изпита по дисциплината участваха и тримата. Атмосферата, която създадоха беше топла и сърдечна, но се следваха високи критерии към нашите знания.

След време бях студентка в СДУ и се явявах на изпит по западноевропейска литература при мастития проф. Александър Пешев. След като разбра, че съм завършила ДБИ, възкликна: „О, сигурен съм, че знаете много. Познавам колегите, които са Ви преподавали, и високите им изисквания“. И след един-два кратки въпроса ми написа „отличен“.

Не бих искала да пропусна и ерудицията ни преподавател по френски език, също от СДУ – мосю Николà

Колѐв, който беше доктор на филологическите науки на Парижкия университет. Загърба си имаше и дългосрочни специализации в Сорбоната, в Брюксел, в Атина и др. Основните му научни интереси бяха в сферата на българско-френските културни отношения и в историята на превода. След неговите лекции и упражнения групата ни беше овладяла езика на едно добро ниво. Научи ни да се обръщаме помежду си с френските съответствия на имената ни. Аз станах Марй, Райна стана Ренѐ, Иванка – Жана. И днес, когато се виждаме, ги използваме.

Не по-малко ерудирани и пленителни бяха и преподавателите ни по специалните дисциплини: библиотекознание, история на библиотеките, библиография, библиотечни фондове, библиотечни каталози и др. Тук се открояваха Дора Ганчева, Борис Десев, Дора Кършовска и Василка Младенова, които не само ни подготвиха професионално, но ни вдъхнаха и огромна любов към професията и ни изясниха ролята на библиотеките за развитието на световната цивилизация. На тях ще посветя отделна публикация, защото го заслужават.

Усвоявайки старателно специалните предмети, и през ум не ми е минавало, че аз някога ще стана преподавател в ДБИ и то по дисциплината, която ми беше най-трудна.

И днес си припомням с признателност и благодарност за моите преподаватели в ДБИ, в който попаднах случайно, но останах завинаги свързана с него. Почти шест десетилетия той продължава да бъде в живота и в сърцето ми.

На УниБИТ с любовью!

Анелия Бучова, студентка

Започнато в рими,
ще споделя, читатели любими:
Университетът е вторият ми дом,
единствен по рода си в София-регион!

УниБИТ посреща възторжено всеки студент – с книга и револвер, защото на входа са паметниците на Книгата, на Васил Левски и на Стефан Стамболов. Те ни повеждат по пътя към знанието и себепознанието. В преддверието – интересен стенопис, във фоайето – страховита Баба Яга те приканва да хващаш учебниците, а ликът на св. Георги те смирява и обнадеждава пред трудностите. Нямах избор – доверявах им се и тръгвах бавно по стълбите на научно-то познание, за да намериш и дълбоко личната си същност.

Като всеки кандидат-студент бях объркана и не знаех дали ще се слея с университета, но поетият руск се оправда... От раз ме приеха и започнах да уча с голямо любопитство. Разбрах, че УниБИТ е моето място, моето семейство, което ще изграждам по-късно. То е мястото, което дава свобода на мислещите, искащите, развиващите се млади хора, като ги поощрява и подкрепя в начинанията им.

Всеки студент е уверен, че в първи курс не е лесно. Не само защото си нов, тепърва опознаваш състудентите си, сградата, залите, стола за хранене (разбира се!), както и откъде можеш да си вземеш топъл кроасан и кафе, но и защото високото ниво на обучение те изненадва, призовава те, стимулира те за по-усърдно четене и задълбочено мислене.

Занятията започват, интересни са и те увличат. Преподавателите говорят ли, говорят – първокурсниците често питат: „Може ли да повторите?“ и историята се завърта отново и отново. През почивката двоятът е пълен...

А когато в програмата се получават паузи от 1-2 часа, буккросинг зоната на първия етаж е чудесно място да забравиш за времето. Просто вземаш книга в ръце и се потапяш в буржоазното време с пухените възглавници, в историите за големи открития, за Галилео Галилей или Гутенберг... А библиотеката е идеалното място за подготовка и проверка на знанията в тишина, за интелектуална наслада и почивка.

Тенискортът на гърба на сградата може да разтовари всяка частица от натрупалото се напрежение и да те освежи за следващия час.

В края на деня, когато си тръгваш уморен, поглеждаш отдалече спускащото се знаме на УниБИТ, тогава разбираш защо си част от 70-годишна библиотечно-информационна традиция: за да я носиш в сърцето си завинаги.

от Университета по библиотекознание и информационни технологии

Проф. Стоян Денчев

възпитаници. Цялата духовна мощ на нашата страна е проникната от идеите, които влагат в нея нашите студенти и докторанти, закармени в Държавния библиотекарски институт и неговите естествени съвременни превъплъщения. Няма нито една библиотека и нито едно читалище в България, в които да не работят наши възпитаници. Справката показва, че нашите студенти са търсени в почти всички големи и представителни европейски и американски библиотеки. Други наши възпитаници и преподаватели отдават своите знания и опит в български и чуждестранни музеи, в престижни софтуерни компании и специални информационни служби.

Преди – като дългогодишен ректор, а сега в качеството ми на председател на Общото събрание продължавам да мисля, че с Божиата помощ, с безрезервната подкрепа на всички бивши и настоящи преподаватели, служители, докторанти и студенти и с активното съдействие на нашата държава ние заедно изградихме една от най-престижните и иновативни образователни институции в нашата страна – УНИВЕРСИТЕТА ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ.

Ако се опитаме да направим кратка ретроспекция на изминалия от нас път, разбира се, ще започнем от нашите предшественици. Неслучайно, ако спрете своя поглед над входа на нашата основна сграда, ще видите надписа „ДЪРЖАВЕН БИБЛИОТЕКАРСКИ ИНСТИТУТ“. Както сами вече сте се убедили, ние не рушим създаденото преди нас, а го съхраняваме, доизграждаме го и го развиваме.

Какво да кажем за нашите бивши студенти? Ние – сегашните обитатели на сградите на университета, сме горди, че духовността на България има стабилни основи в лицето на нашите

Добринка Стойкова, Иванка Янкова, Цветан Семерджиев, Драгомир Парзов и Яни Милчаков.

В реда на нещата е да направим връзката със съвременното състояние на нашата алма матер.

Както знаете, ръководството на Университета стриктно се придържа към модерните идеи на американския философ Джон Дюи, въплътени в образователния принцип „Learning by Doing“.

И ето вече сме в съвременното!

И нека тук и сега съвсем накратко да кажа кои сме ние – ръководството на Университета по библиотекознание и информационни технологии.

Университетско академично и административно ръководство:

Аз, проф. Стоян Денчев, съм председател на Общото събрание на този университет. В допълнение към това изпълнявам и длъжността директор на Института по информация и сигурност;

Проф. Ирена Петева е ректор на УниБИТ. След единодушния избор от академичната колегия, а и по закон тя е на върха на университетската управленска пирамида. Проф. Петева е доктор на науките и е един от най-добрите специалисти в България по е-управление;

Доц. Тереза Тренчева е зам.-ректор по научноизследователската и международната дейност. Тя успешно комбинира своите

перфектни знания по проблемите на интелектуалната собственост с изследователския си талант в областта на интернет комуникациите и съвременните социални мрежи;

Проф. Атанас Начев е зам.-ректор по учебната дейност. Той носи в себе си богатия опит на специалист от хардуерната практика и дистанционното обучение, съчетан с пословичната му привързаност към математическите формули;

Проф. Иван Гарванов е зам.-ректор по акредитацията и качеството на обучението. Той е специалист по информационни и комуникационни технологии. Гарванов е и ръководител на катедра „Информационни технологии“;

Проф. Иванка Павлова е директор на дирекция „Образователна политика“. Инж. Павлова има своите научни интереси в областта на информационните системи. Според мен тя е незаменима и е суперспециалист по кандидатстудентски кампании;

Доц. Евгения Ковачева оглавява една от най-важните академични структури в Университета – дирекция „Научна политика“. Жени е математик по образование и учен по призвание. Нейната пословична работоспособност е заразителна.

Помощник-ректор на УниБИТ е г-жа Анна Рупенова. Тази крехка на вид жена „държи в ръцете си“ цялата администрация на Университета. Характерното за нея е, че е малко „дръпната“, но иначе е до болка справедлива;

Г-жа Таусия Владимирова е нашият финансов началник. Тя е жена с богат професионален и житейски опит. Има качества да стане дори и финансов министър, но преди това задължително трябва да подобри практическите си умения по разговорен български език;

Г-жа Катя Бояджиева е началник на Учебния отдел, а г-жа Снежана Цекова е неин заместник. Да не кажа голяма дума, но около тях се въртят повече от

80% от университетските дела. Скорни и работливи, те са еталон за честност, отзивчивост и работоспособност;

Отдел „Човешки ресурси“ се оглавява от г-р Мариана Бънева. Тя е много трудолюбив човек, който перфектно познава не само законовата база, но и уникалната амалгама от преподаватели и служители на нашата алма матер.

Г-жа Руска Манолова – една лъчезарна млада дама, която оглавява Административния отдел на Университета. Освен с чисто административните си функции тя се справя с вецина и със студентските обществени и студентските стипендии.

Библиотекарският университет на България би се лишил от своя блясък, ако не отчете ролята и значението на две свои уникални структури:

Библиотечно-информационният център (БИЦ) е една от визитните картички на УниБИТ. За нас този Център е храм на знанието. Директор на БИЦ е доц. Елена Савова;

Едно от нещата, което отличава УниБИТ от другите висши училища, е флагманът на българската национална духовност и култура, уникалното печатно издание „За буквите – О писменехъ“. Същото наименование носи и нашето Академично издателство. Гордост за нас е директорът на Издателството и главен редактор на в. „За буквите – О писменехъ“ доц. Диана Стоянова. Винаги усмихната и отзивчива, тя с присъщата си скромност е един от най-добрите млади преподаватели на УниБИТ.

Ръководители на основни звена:

Проф. Иван Иванов е декан на Факултета по информационни науки. Иванов е отличен специалист по информационни и комуникационни технологии и в частност – по мобилни информационни технологии;

Доц. Христина Богова е декан на Факултета по библиотекознание и културно-историческо нас-

И Е

заедно надграждаме това,
което другите оставиха на нас

Проф. Ирена Петева

ледство. Тя е изявен специалист в областта на обществените комуникации и информационните науки;

Доц. Веселин Чантов е директор на Департамента по общообразователни дисциплини. Той е млад човек, който вече е доказал своите професионални способности и качества си на ръководител;

Проф. Гошо Петков е директор на първия наш научноизследователски институт – Института за научни изследвания и обучение на докторанти, т.нар. Докторантско училище. Петков е психолог. Той е един от най-добрите български специалисти по организационно управление;

Проф. Валерия Фол е директор на Института по организация и управление на културно-историческото наследство. Тя няма нужда от допълнително представяне. Името Фол е достатъчен атестат за качество в науката и образованието;

Проф. Мариела Модева е директор на Института по лидерство. Нейното образование, иновативното ѝ мислене и семейната среда, в която е израснала и възпитана, са оставили силен отпечатък върху позитивните ѝ възможности да ръководи този институт;

Доц. Румен Драганов е директор на най-новия наш институт – Института по организация и управление на информационните ресурси на туризма (с музей). Дали някой мисли, че в България има по-добър анализатор по проблемите на туризма от Драганов? И да мисли, и да не мисли, Румен Драганов е най-добрият.

Разбира се, бих могъл да продължа това представяне с всеки един наш преподавател, но се опасявам, че няма стигне предвиденото за тези мои думи място

Ето, казахме кои сме НИЕ. Освен това НИЕ сме всички, които се готвим с душа и сърце да отбележим нашата 70-а годишнина. НИЕ сме заедно с нашите съмишленици. НИЕ сме заедно с легитимните институции на нашата държава – Народно събрание, Прези-

дент, Вицепрезидент, Министър-председател, Министерски съвет и неговите органи, в частност Министерството на науката и образованието и Министерството на културата, съдебната власт и пр. Все в тази връзка към НИЕ приобщавам както бившите министри на образованието и науката – проф. Даниел Вълчев, г-жа Йорданка Фандъкова (сегашен кмет на София), проф. Сергей Игнатов, проф. Тодор Танев, така и настоящия – г-н Красимир Вълчев, заради активното им сътрудничество с нашия университет и помощта, която те са ни оказвали и продължават да ни оказват.

Това сме НИЕ!

Ние сме неразделна част от институцията, която играе най-важната роля в нашето развитие, като академично ръководство, като университетски преподаватели, като докторанти, като студенти и като служители. Тази образователна и научна институция се нарича УНИВЕРСИТЕТ ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ – УниБИТ. УниБИТ е истинска перла в образователната и научната сфера на България. Бутиков по своите размери, но гигант в свободата на творческата интерпретация на научните знания. Неговите студенти и докторанти се гордеят с принадлежността си към тази академична общност.

В рамките на този университет аз работих и продължавам да работя с много по-възрастни и с по-млади от мен колеги, но моята персонална признателност и благодарност е насочена към хората, които искрено са ми помагали, продължават да ми помагат и разчитам на тяхната безкористност.

Поклон, дълбок поклон, мои учители, приятели и ученици!

И нека да се знае – всички вие сме НИЕ от УниБИТ!

Университетът по библиотекознание и информационни технологии става на 70 години! Един достоен юбилей, който ще ни даде възможност да преосмислим и оценим положително времето, в което живеем, и ролята на това висше училище в живота на хилядите випускници, многобройните преподаватели и обществото. Днес ние можем и ще отгадем заслуженото на плеядата от директори и ректори, които са били начало на единствения по рода и предназначението си университет: достойни личности с характер и отговорно отношение към образованието и науката, изявени лидери с поглед към бъдещето! Ще отгадем дължимото и на забележителните преподаватели, които с любов и всеотдайност са предавали знанията и опита си на студентите през тези 70 години. Ще благодарим на административния персонал, който е неделяча част от голямото семейство на УниБИТ и допринася за реализацията на неговата мисия, цели и задачи. И най-вече на студентите, защото ако ги няма тях, и не са това, което са, и УниБИТ няма да бъде същият!

Обръщайки поглед назад от позицията на времето, за мен като възпитаник на нашата алма матер, част от екипа на университета вече двадесет години и особено в качеството ми на настоящ ректор на УниБИТ е изключително важно да не забравяме добрите примери и да оценим по достойнство тези 70 години усилен труд и научно творчество, които стоят днес зад гърба ни и са визитката на Университета по библиотекознание и информационни технологии!

Създаден с любов към книгите и знанията и с цел да отговори на обществените потребности в сложни и наистина трудни за българския народ времена, каквито са годините след Втората световна война, днес Университетът по библиотекознание и информационни технологии продължава да

изпълнява достойно мисията си да обучава и образова младите хора, да ги възпитава и насърчава да се реализират като успешни хора със свободен дух и умения да преследват и реализират мечтите си. Да им вдъхва стремеж към непрекъснато усъвършенстване, личностно и професионално израстване и осъзнаване като достойни граждани!

В историческата ретроспекция на изминалите 70 години ясно проличава една позитивна тенденция: голяма част от възпитаниците на нашия университет избират да продължат образованието си при нас във всички възможни степени и форми на обучение – от ОКС „бакалавър“ до ОНС „доктор“. Това е атестат за възможностите за придобиване на професионални умения, които предоставя УниБИТ, и доказателство за прекрасната академична атмосфера, създадена от взаимоотношенията между преподавателите и студентите.

Съчетаването на традицията и модерността е дълбоко залегнало в концепцията за управлението на УниБИТ през всичките години на съществуването му. Това е един от най-големите плюсове на нашия университет не само защото в образователните програми се преплитат по традиционен и иновативен начин знанията и опитът, но и защото те съществуват в симбиоза в една съграждана през годините истинска университетска информационна среда, каквата е УниБИТ.

За 70 години УниБИТ е претърпял сериозно разви-

тие и днес е в унисон с изискванията за съвременна образователна институция. Ежедневно се стремим да отговорим на изискванията, които поставя пред нас обществото, като с мисъл и грижа към младите хора се стараем да им осигурим една модерна и високотехнологична среда, в която свободно да изразяват и преоткриват себе си и възможностите си. Стремим се да вдъхваме кураж на идеите и начинанията им, като ги подпомагаме със знания, търпение и всеотдайност в цялостния процес на тяхното израстване. Гласуваме им доверие съобразно техните амбиции, знания и житейски опит. А най-голямата ни награда е тяхната пълноценна лична и професионална реализация!

Именно в това се изразява мисията на ръководството, академичния състав и администрацията на УниБИТ – да възпитаваме, образовваме и обучаваме младите хора, стъпвайки върху традицията, да се реализират в настоящето и да гледат устремено в бъдещето.

Вярвам, че по този начин те ще бъдат достойни граждани на България и с това ще заемат своето заслужено място в света!

Това е мисията на нашето 70-годишно висше училище с утвърдени традиции, модерно настояще и устремен поглед към бъдещето!

Спомените от моето време

Петър Петров, директор 1990 – 1994 година

В навечерието сме на 70-годишния юбилей на УниБИТ, но и на Държавния библиотечарски институт, който има най-голямата заслуга за формирането и утвърждаването на модерната съвременна професия на библиотекаря у нас. А той – библиотекарят – е в центъра на публичните библиотеки, които са хранилища на **книгата** – основния носител на продуктите на човешкия интелект. От най-дълбока древност хората са търсили начин да съхранят и предават на поколенията своите мисли, идеи, знания, опит, чувства, мечти... За тази цел са използвали най-различни средства – музика, рисунки, скулптури, фолклор. Но най-съвършеното средство за постигане на тази цел е свързано със словото, писмеността, книгата и това ражда необходимостта от **библиотекаря**, който е на върха на процесите на създаването и разпространението на книгата. В това се състои мисията на ДБИ – да подготвя, да създава професионални библиотекари.

Ето защо 70-годишният юбилей дава добър повод за законна гордост на хилядите възпитаници на нашия Институт (днес – университет), на служителите и преподавателите, на всички, които са допринесли за създаването и утвърждаването на неговия авторитет.

Моята среща с Държавния библиотечарски институт беше през далечната 1987 г. За мое най-голямо удовлетворение попаднах в един изключително добър колектив от преподаватели, служители и студенти. Отношенията между всички бяха на високо професионално равнище, отношенията между изключително добре подготвени професионалисти, хора интелигентни, вежливи и с огромен професионален опит. Всичко това ми помогна бързо да се адаптирам и да навляза в живота и проблемите на института.

През май 1990 г. Общото събрание на ДБИ ми гласува доверие и ме натовари с изключително голяма отговорност, като ми възложи

да ръководя Института като директор. Беше изминала само половин година от 10 ноември 1989 г. – началото на дълбоките политически промени в България, които създаваха проблеми, даже хаос в различните сфери на обществения живот. За всички проблеми, които възникваха пред Института, трябваше да се търсят нови подходи, нови решения.

транспорта и др. Това водеше до различия в изискванията към тях, в организацията на работата и т.н. Сместът на идеята за интеграция беше: постепенно полувисшето образование да започне да се осъществява върху принципите на висшето с активната организационна, методическа, кадрова и т.н. помощ на университетите.

качества на преподавателите.

Бяха атестирани всички наши преподаватели и предназначени на характерните за висшето образование длъжности. Започна обмяната на преподаватели, активно участие в различни научни, организационни, тържествени и други мероприятия, съвместно обсъждане на учебни планове и

вия за съхраняването и развитието на Института.

С удоволствие си спомням за създадените близки професионални отношения с Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“. Тя е първият дом на нашия Институт, но и основният методически център на библиотечното дело в България. Върхът на тези близки отношения беше сключеният договор за сътрудничество и съвместна дейност, който допринесе за издигането на професионалната подготовка и реализацията на нашите студенти.

Спомням си и за усилията, които полагахме за поддържането на учебната сграда, построена специално за ДБИ и съобразена със световните стандарти за нормален учебен процес. Въпреки това тя трябваше да се поддържа и осъвременява, да се приспособява към модерните изисквания на учебния процес и към нарастващия брой обучаеми. За всичко това трябваша немалко средства, които в началото на 90-те години на миналия век не беше никак лесно да се осигуряват. Истината е, че и Министерството на културата, и Министерството на образованието и науката са отпуснали необходимите средства за ремонти на покрива, библиотеката, учебните аудитории, физкултурния салон, парното отопление и за решаването на още много други текущо възникващи проблеми.

Един от най-ярките ми спомени е свързан с изграждането на оградата на Института. Появиха се неочаквани трудности с реституционни претен-

Първият от тях беше свързан с интеграцията на ДБИ с Великотърновския университет. Още в края на 1989 г. с постановление на Министерския съвет трябваше да се реши въпросът за статуса и дейността на полувисшето учебно заведение чрез интегрирането им към съответни университети. До този момент полувисшето образование беше в междинно положение – нито средно, нито висше. То се осъществяваше в съответствие с разпоредбите на Правилника за полувисшето образование, а не в съответствие със Закона за висшето образование. Длъжностите на преподавателите бяха „преподавател“ и „старши преподавател“, а не „асистент“, „старши асистент“, „главен асистент“, „доцент“ и „професор“, както в университетите. Полувисшите институти бяха не към Министерството на образованието и науката, а към различни ведомства – Министерство на културата, Министерство на съобщенията, Министерство на

След дълго забавяне беше решено ДБИ да се интегрира с Великотърновския университет. Искан да изкажа още веднъж голяма благодарност на ръководството му, което направи всичко необходимо за създаването на такива условия, които да позволят осъществяването на целите на интеграцията. Ще спомена за реализираната възможност нашите абсолвенти да продължат обучението си във Великотърновския университет (като им се признават всички положени в ДБИ изпити) за завършване на висше образование.

По този повод с удоволствие си спомням за оценката, която ректорското ръководство на Великотърновския университет даваше за нашите (вече бивши) студенти: че тяхната теоретична и практическа подготовка е забележимо по-висока от тази на техните собствени студенти. По същество това мнение е висока оценка и за студентите, които се обучават в ДБИ, и за организацията и равнището на учебния процес, и за професионалните

програми и т.н. Тези и още редица съвместни дейности през годините се задълбочаваха и разширяваха и даваха своите добри резултати.

Дори когато ДБИ беше административно, организационно и финансово към Министерството на културата, независимо от честата смяна на министрите в този исторически период, нашият институт до момента на преминаването ни към Министерството на образованието и науката винаги е получавал необходимата административна и финансова подкрепа в своята дейност. Това беше и едно от решаващите усло-

В ИТ сектора е важно да притежаваш развинута фантазия

Тъй като едно кариерно развитие няма как да мине без образование от проф. Георги Димитров научаваме каква е мотивацията на студентите, какво е тяхното бъдеще и има ли възрастова граница в ИТ сектора.

– Проф. Димитров, какви са бъдещите ИТ специалисти?

– Както всички млади хора те са амбициозни, креативни и търсят упорито своя път в живота. По принцип можем да ги разделим на две основни групи. Първата са бакалаврите редовно обучение, част от които не са напълно убедени, че искат да работят в ИТ сектора. Целта е бърза реализация, независимо къде и как, ако може – на момента. Другата голяма група са бакалаврите за-

Основният плюс на държавните университети е в много добрите традиции. Има значение и доста по-ниската такса за обучение.

Друго основно предимство е възможността за използване на съвременна техническа база. Последните години изключително много се направи за нея във всички университети в страната. В тях с помощта на бизнеса и на лидерите в бранша като IBM, Fadata и множество други фирми се изградиха няколко лаборатории. В тях се изучават съвременните ИТ – Storages, Cloud Environment, IoT, Web Design и др. По този начин държавният университет става доста атрактивен и в частност говоря за нашия – УниБИТ.

образование плюс частни академии и курсове. Това са коренно различни неща. Висшето образование дава много по-широка теоретична основа. Частните академии и курсове – допълнителни практически знания в съответната професионална област и възможност за максимално бързо започване на работа в нея. Тези курсове запълват една огромна ниша в образованието и са изключително полезни. Голяма част от завършилите ги след това идват при нас като загочници.

– Кои са задължителните умения, които трябва да притежава ИТ специалистът?

– Креативност, желание за работа и учене и владение на английски език. Друго качество е уменията да работиш в екип. В ИТ сферата точното и подгледено мислене не е толкова важно. Колкото и странно да звучи, по-важна е развинута фантазия. За да си добър ИТ специалист, трябва постоянно да се учиш да вземаш гъвкави решения и да измисляш нещо ново. Голяма част от студентите обичат много да четат. Включително и фантастика. Това развива фантазията, пространственото мислене, т.нар. design thinking, желанието да правиш нещо ново. ИТ специалността не е статична. Ако човек не мечтае и не чете нови неща, няма да е ефективен. Много от технологиите, описани в научнофантастичната литература, вече са сред нас.

Желанието постоянно да четеш и да се учиш е по-важно от даден сертификат, от конкретно умение. Разбира се, има огромно влияние и значително спомага доброто владение на математика и статистика, ако говорим за програмиране.

Единствено важно е да се учиш и развиваш през целия живот, learning by doing. Имаш ли желание за учене в ИТ областта, няма ограничения, вкл. възрастови.

**Интервюто проведе
Пламен Михайлов**

Със съкращения от <https://devstyler.io/blog/2020/03/27/prof-georgi-dimitrov-v-it-sektora-e-vazhno-da-pritezhavash-razvintena-fantaziya/>

дочно обучение и магистрите. Те вече са работили в различни области на ИТ и са разбрали, че качествено обучение дава значително предимство. При тях мотивацията е в пъти по-голяма. Те полагат максимални усилия да научат всичко бързо. Някои имат вече технологичен опит и се нуждаят от диплома или от по-висока степен на квалификация. Съвременният термин е разширяване на компетентността в дадена област. С тях е най-лесно. Има и такива, които искат да си сменят професията, най-често за по-голямо заплащане и по-висок престиж.

– Това е в държавно училище. Какво остава за частното образование и няколкомесечните курсове?

– Аз работя в държавен университет, така че моите предпочитания клонят към него. В нашата страна по принцип по-развито е държавното висше образование и по-малко частното.

МОН полага огромни грижи за квалификацията на преподавателите, а в учебния процес се включват изтъкнати специалисти от практиката на известни фирми. Това дава възможност да сме актуални. Например в нашия университет преподават Георги Калудов от IBM, Тодор Григоров от Fadata, Илиан Илиев от TechExpert и др. Младите специалисти се запознават с предимствата на съвременните технологии, които се използват в конкретния бизнес.

От своя страна едно от основните предимства на частното образование е по-голямата гъвкавост на учебния план при промяна в конюнктурата, съответно при необходимост от специалисти в дадена област.

– А има ли студенти, съчетаващи двата варианта?

– Разбира се, но трябва да се направи диференциация между държавно и частно висше образование и висше

ции за част от двора ни, нередности с кадастралните планове в Общината, липса на нотариален акт за собственост и най-вече с предприятието изпълнител, което беше в процес на преустройство и приватизация. Справихме се добре, макар че решаването на тези и още много проблеми изискваше големи усилия, напрежение и време.

Съвсем естествено в центъра на нашето внимание и дейност беше учебният процес. По този въпрос всички бяхме на едно и също мнение и компромиси не се допускаха. Новите исторически условия в България след 10 ноември 1989 г. изискваха актуализирането както на учебните планове и програми, така и на съдържанието на преподаваните учебни дисциплини. С тази задача целият преподавателски колектив се справи достойно и в срок. Неслучайно по време на националната студентска стачка студентите от ДБИ нямаха искания към ръководството за съществени промени в характера и съдържанието на преподаваните учебни дисциплини. От учебните планове отпаднаха само „Гражданска отбрана“ и „История на БКП“.

В ДБИ освен специалността „Библиотекознание и библиография“ се провеждаше обучение и по „Книгоразпространение“ и „Научна информация“. За съжаление, поради малката държавна поръчка по тези специалности и малкия брой учебни групи, броят на преподавателите специалисти по тези специалности беше малък и се налагаше да работим с хонорувани преподаватели. Този факт обаче по никакъв начин не водеше до понижаване равнището на

преподаване. Напротив, винаги подбирахме утвърдени специалисти в съответната област с богат практически опит и задълбочени теоретични познания.

С удоволствие си спомням как с помощта на фондация „Отворено общество“ в нашия институт беше създаден и оборудван първият компютърен кабинет. Това даде възможност на нашите студенти да бъдат между първите в България, които започнаха да овладяват новата за онова време компютърна техника и модерните технологии.

Голямо внимание в учебния процес отделяхме на летните студентски практики. Там, в мястото на тяхната бъдеща трудова дейност, те се запознаваха с условията на труд, изискванията и порядките в трудовите колективи, виждаха приложението на преподаваните им теоретични знания.

Едва ли мога да разкажа всички свои спомени, натрупани за повече от четвърт век работа в Института, но не мога да не сподея, че най-скъпи са ми преживяванията в съвместната работа с хората, които работеха в ДБИ: преподавателите, работещите в Учебния отдел, Библиотеката, административната, охраната и т.н. Това бяха прекрасни хора, завършени професионалисти, всеки от които перфектно изпълняваше своите задължения. Убеден съм, че благодарение на техните усилия успяхме да съхраним Държавния библиотечарски институт и да допринесем за неговото развитие, за да се превърне в гордия ни Университет по библиотекознание и информационни технологии. Още веднъж – сърдечно им благодаря!

И ги озари Северното сияние

Калина Канева

Беше март 1990 г., ден 17-и. Късно през нощта пристигнахме в северния град Мурманск – ние, двамата български журналисти, получили редкия шанс да съпровождаме бъдещия паметник на Славянските просветители. Кореспондентът от в. „Дума“ Васил Попов се беше включил в кортежа още от самото начало – на 3 март, а аз – представител на в. „Антени“ и Кирило-Методиевския вестник „За буквите – О писменехъ“, се присъединих в Киев на 8 март. По-късно – на 22 май, присъствах заедно с колегата си Петко Тотев и на откриването на паметника.

Нека припомним накратко предхождащите събития.

Неуспешният Виталий Маслов – един от ръководителите на Мурманската писателска организация, силно разтревожен от нахлуващата бездуховност, търси противодействие. Допада му българската традиция да се честват Първоучителите и се заема, без указание свише, да възроди този празник, макар и в рамките на ежегодните Дни на Баренцово море. Свързва се с акад. Дмитрий Лихачов за съвет, а той го насочва към българите и му диктува адреса на редакцията „Антени“, където тогава се списваше Кирило-Методиевският вестник „За буквите – О писменехъ“, днес щастливо намерил своето „гнездо“ в УниБИТ. Така страниците му украсиха на 24 май 1986 г. първия празник на славянската писменост и култура в съветската страна. Вестникът, наричан от тях „великолепен, легендарен“ и много обичан (!), информираше за „северния прилив“, подкрепяше първопроходците. От неговите страници се раждаха идеи, от тях почерпиха дори на два пъти модела за изработката на свое копие на Самарското знаме, което всяка година на 24 май пред паметника на Първоучителите посреща пътните редици на мурманските учаци се, предвожда славянските походи, а неотдавна гордо се развя и на самия Северен полюс.

Примерът на Мурманск даде невероятен тласък в обществото, душевен тласък. Празникът главоломно

се разпространи в други градове, а днес – в цялата страна. От 1991 г. Върховният съвет на РСФСР го обяви за държавен.

И в България постигнатото от мурманските дейци предизвика вълнение. По идея на министъра на културата и председател на фонда „13 века България“ Георги Йорданов, подкрепена от културната общественост, бе отлято точно копие на паметника на св. св. Кирил и Методий пред Националната библиотека в София (автор Владимир Гиновски) и подарено на града герой Мурманск за това, че пръв възроди празника на славянската писменост и култура в Съветския съюз.

Камионът „КамАЗ“, докарал от богатствата на Колския полуостров огромен къс апатит – дар за Музея „Земята и хората“ в София, потегли на 3 март обратно на север с бронзовите изваяния на Солунските братя: през Черно море на ферибота „Героите на Шипка“, после през Одеса, Киев, Минск, Валдай, Великий Новгород,

надпис „Мурманск – София – Мурманск“ – за придружителите, които се меняха. Постоянен, несменяем участник в кортежа беше Кирило-Методиевският

Навсякъде, където „акостираше“ паметникът, каросерията на камиона мигом се украсяваше със страниците му. В минути на отгих и срещи с местната общественост присъстваше и вестникът. И се раздаваше и четеше.

За онова, което се случи в Киев, думите обаче бледнеят. Без призови от медиите и административните разпореждания пространството около древния храм „Света София“ се запълваше от народ до такава степен, че притисната, едва дишах. Трудно можех да мръдна, за да снимам и записвам. Когато приключи официалната церемония, огромната тълпа от само себе си се обърна към паметника и започна едно невиджано шествие: докосваха фигурите на Първоучителите, и трупаха кой каквото случайно носеше: хляб, плодове, цветя. Други държах запалени свещички. И пееха –

тихо, екзалтирано... По едно време забелязах, че някой се беше качил на камиона и раздаваше вестника „За буквите“. Гора от ръце се протягаше. Започнаха да разделят вестника по страници, но и те свършиха... До мен един мъж се тлюкаше: „Аз съм от Измаил. Там живеят много българи. Щях да им занеса вестника – да четат и да плачат...“. Не издържах. Бях виждала тези съззи на българи, родени далеч от прародината. Прошепнах му да ме последва. И се разделих със скътания си личен запас.

За 20-годишния юбилей на първия празник бях поканена отново в Мурманск. На Площада на Първоучителите пред паметника, отрупан с цветя, при мен дойде усмихнат мъж и ми показа някогашен брой на Кирило-Методиевския вестник – запазен чисто новичък, като скъпа реликва...

И днес от Мурманск ни съобщават, че се подготвят за 30-годишния юбилей на първия в страната паметник на св. св. Кирил и Методий (а те се нароиха – около 80 в света, над 20 – в Русия), но се боят, че пандемията може да попречи на тържествата.

А тогава... Тогава, в оня ден първи след среднощното ни пристигане в далечния град, когато щеше да започне освещаването на паметника в двора на храма „Св. Николай Мирликийски“, изведнъж в един момент всички вдигнаха глави нагоре. И шепнеха: „Северното сияние!“. Като чудо – рядко за март! И като знамение.

Вече тридесет години този природен феномен озарява Първоучителите, застанали на брега на Северния Ледовит океан. И никакъв вирус никога няма да затули сиянието на ореола им.

Петрозаводск и Мурманск – през славянските земи, по дирята на старите български книги, съхранявани благоговейно в музейните сбирки. И навсякъде бронзовите фигури бяха посрещани като свети мощи. Така беше! През 1990 година...

Редом с безценния товар се движеше микробусче с

вестник „За буквите – О писменехъ“.

На изпроводяк Илия Пехливанов предвидливо бе натоварил няколко вързопи с току-що излезлия от печат вестник (бр. 15 от февруари 1990 г. в голям формат), чиято първа страница красеше цветната снимка на оригиналния софийски монумент.

За дигитално родените

Доц. Евгения Ковачева

Как да предадем натрупаните знания и умения на съвременните и бъдещите учаци?

През 2001 г. американският писател Марк Пренски въвежда термините „дигитално родени и „дигитални имигранти“.

„Дигитално родените“ млади поколения имат различни от своите родители изисквания. За тях телефонът е не само средство за говорене, а smart устройство с активен дисплей и множество функционалности. Трудно им е да си представят стационарен телефон с шайба. За по-малко от 30 години промяната в начина на съществуване е огромна. За дигиталните имигранти, родени преди експанзията на информационните технологии, те са нещо ново, а за дигитално родените са ежедневие им от лолката. Това обуславя и разликата в начина на възприемане на света.

Между нашите поколения съществува пропасть. Ние, дигиталните имигранти, трябва да намерим път към учащите, за да ги заинтригуваме и мотивираме и да вървим заедно напред в решаването на предизвикателствата на съвременността. Необходимо е да стигнем до тях, да ги чуем и разберем, за да можем да ги мотивираме правилно и ефективно. Резултатът от нашата работа не се вижда веднага, а след години, когато нашите ученици и студенти се реализират. Ние ги подготвяме за бъдещето им.

Когато хвърлим поглед назад през вековете, промяната в ежедневието ни, изпълнено с различни информационни технологии, е несравнимо с нищо до момента. Ние, дигиталните имигранти, сме изправени пред предизвикателства като:

- Новите технологии понякога ни „пречат“ или „спъват“ работата ни и ние се „сковаваме“. А дали е така, когато имаме на своя страна помощници от съвременното поколение?
- Не разбираме лесно дигитално родените, техният начин на възприемане на света и на общуване, както и какво ги мотивира. А как би

било, ако заедно с тях играем, проучваме, творим?

Светът на технологиите предполага непрекъсната активност от страна на потребителите, взаимодействие, споделяне... Той налага активна роля на потребителя: да търси, играе, проучва, изразява мнение, решава...

Именно това са мотивационните ключове, които можем да използваме в учебния процес. Решението:

- учене чрез правене, с работа по реални проблеми;
- поставяне на учащите в състезателна изгрова среда, в която заедно проучват

и творят, а преподавателят е ментор;

- създаване на междупредметни връзки и работа по общи предизвикателства;
- изграждане на екипи от учаци в различни области за „оглеждане“ на решенията от различен ъгъл;
- провокиране на изследователски подход на дигитално родените;
- мотивиране на техният предприемачески дух;
- делегиране на права при решаване на проблеми;
- искане и приемане на помощ от учащите.

В съвременния океан от информация преподавателите не са единственият източник на знание. Стремелството ни би трябвало да е да им дадем инструментите за критично анализиране и отсяване за справяне с постоянно възникващите предизвикателства.

Времето, в което живеем, е много динамично, някои професии изчезват, нови се появяват. Целта ни е да подготвим

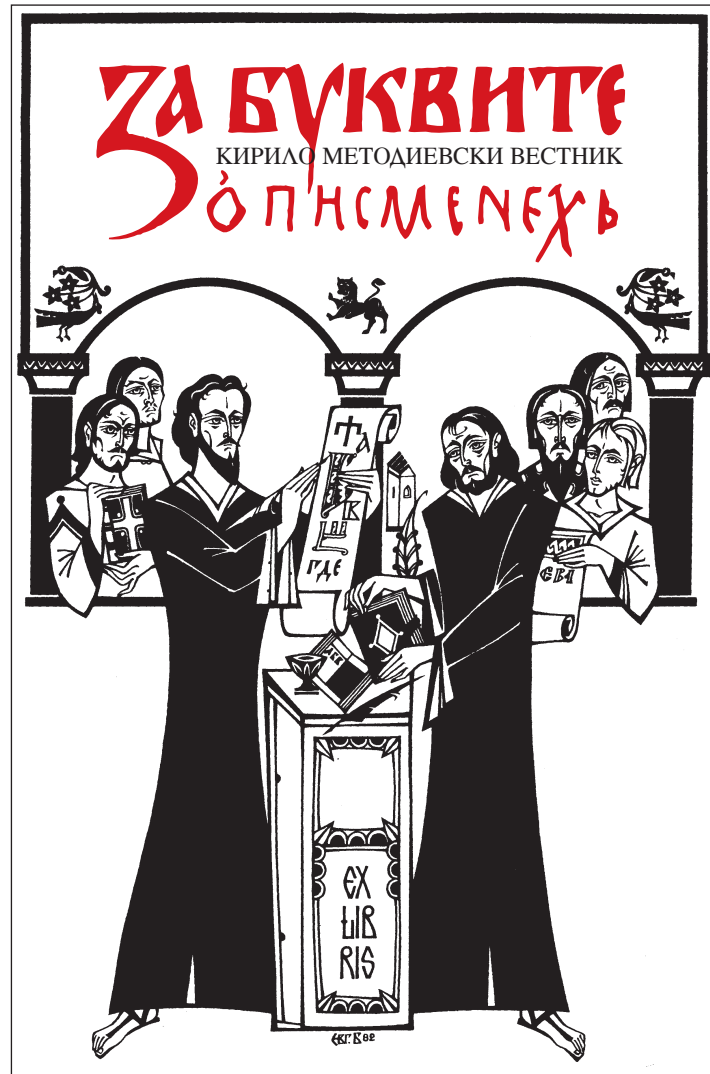
нашите студенти за пазара на труда с актуалните професии, както и да ги въоръжим със знанията и уменията, необходими за професиите на бъдещето.

Трябва да им предадем желанието и уменията за учене през целия живот, критично и креативно мислене, анализиране на разностранна информация, проектно мислене и много други. Трябва да подкрепяме нашите учаци в техният творчески процес. „Трябва“ звучи заповедно, но зад него се крият усилия за търсене и проправяне на път към дигитално родените и усво-

яване на техният език, за да може да изградим съвместно една творческа учебна среда, в която информационните технологии са мощно средство за реализиране на изследователските ни дейности в процеса на учене, и в която да изградим компетенции в нашите учаци – знания, умения и отношение, които ще им осигурят реализация и в професиите на бъдещето.

Фокусът на ролята на преподавателите е да научат студентите не просто да знаят фактите и законите, а да могат сами да откриват, решават и успешно да реализират проектите си чрез търсене, критично анализиране, творческо отсяване, умело представяне и прецизно посрещане на предизвикателствата на динамичното ни време.

С поглед назад виждаме какво сме получили от нашите предци и преосмисляме как да го предадем на идните поколения като благородна и възможна мисия.

Екслибрис Евгений Босяцки

ISSN 1312-3785

Издава от 1979 година

Бр. 61/май 2020 г.

Основател на изданието
ВЕСЕЛИН ЙОСИФОВ

С особени заслуги за списването
на вестник „За буквите – О писменехъ“
ИЛИЯ ПЕХЛИВАНОВ

Главен редактор
Доц. ДИАНА СТОЯНОВА

Съредактор
Д-р ХРИСТО ХРИСТОВ

Редактор и коректор
СВЕТА ДЕКОВА

Графично оформление, редактиране и илюстрации
АНТОАНЕТА СЪРНЕВСКА

МЕЖДУНАРОДЕН РЕДАКЦИОНЕН КОМИТЕТ

Съпредаватели
Проф. СТОЯН ДЕНЧЕВ, проф. ИРЕНА ПЕТЕВА

ДЖУЗЕПЕ ДЕЛ' АГАТА, ВАЛАДИМИР ВАВРЖИНЕК,
ВАСЯ ВЕЛИНОВА, РАДОСЛАВ ВЕЧЕРКА, МАРЧЕЛО ГАРЗАНИТИ,
ДИМИТРИОС ГОНИС, ВАСИЛ ГЮЗЕЛЕВ, АКСИНИЯ ДЖУРОВА,
ИВАН ДОБРЕВ, НЕВЯНА ДОНЧЕВА-ПАНАЙОТОВА, АНТОН ДОНЧЕВ, НАДЕЖДА ДРАГОВА,
РУМЯНА ЗЛАТАНОВА, ДИМИТЪР ИВАНОВ, ИЛИЯ ИЛИЕВ, МАРИЯ ЙОВЧЕВА,
НЕДЯЛКО ЙОРДАНОВ, ИГОР КАЛИГАНОВ, КАЛИНА КАНЕВА, ДИМИТЪР КЕНАНОВ,
РУМЯНА КОНЕВА, МЕРСИЯ МАКДЕРМОТ, РОЛАНД МАРТИ, ПРЕДРАГ МАТЕИЧ,
ФЛОРИАН МЕСНЕР, ХАЙНЦ МИХАЕЛ, АЛЕКСАНДЪР НАУМОВ, СВЕТАЛИНА НИКОЛОВА,
КОНСТАНТИНОС НИХОРИТИС, ДМИТРИЙ ПОЛИВЯННИЙ, ГЕОРГИ ПОПОВ,
ЦВЕТИ РАДЕВА, ЮРИЙ РОСТОВЦЕВ, ТАТЯНА СЛАВОВА, МАРИНА СМОЛЯНИНОВА,
СВЕТАОЗАР ЕЛДЪРОВ, ХРИСТО ТЕМЕЛСКИ, ФРАНСИС ТОМСЪН, ГЕРГИНА ТОНЧЕВА,
АННА-МАРИЯ ТОТОМАНОВА, ХРИСТО ТЕНДАФИЛОВ, АНАТОЛИЙ ТУРИЛОВ,
ХИЛДЕ ФАЙ, УИЛЯМ ФЕДЕР, КРИСТИАН ХАНИК, ПЕТЕР ШРАЙНЕР

Съдейници

Красимира Александрова, Ралица Йотова,
Анжела Димчева, Евелина Здравкова, Симона Душева

Университетска младежка академия за управление на знания
Компютърна лаборатория „Джон Атанасов“
Институт за информация и сигурност

ИЗДАТЕЛСТВО „ЗА БУКВИТЕ – О ПИСМЕНЕХЪ“
www.unibit.bg • www.zabukvite.org

Научен секретар
ЕВГЕНИЯ ВАСИЛЕВА

София, 1784, бул. „Цариградско шосе“ № 119
e-mail: info@zabukvite.org

Печатница
АСКОНИ – ИЗДАТ

ЗА БУКВИТЕ
КИРИЛО МЕТОДИЕВСКИ ВЕСТНИК
ОПИСМЕНЕХЪ

Брой 12 +
Година XLII
Май 2020 г.
www.zabukvite.org

УниБИТ –
70 години лидер
в образованието!

